

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, HANUERE 9, 1908.

Kapenga Whenua kia kua e pangia e nga tikanga o Tekiona 117 o "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1894."

PLUNKET, Kawana.

OTA A TE KAUNIHERA.

I te Tari o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te tekau-ma-ono o nga ra o Tihema, 1907.

Tu ana i reira:

KO TE RAITI HONORE SIR J. G. WARD, HEI TUMUARI MO TE KAUNIHERA.

NOTEMEA i raro i nga tikanga o tekiona wha o "Te Ture Whakatikatika i nga Ture Whenua Maori, 1895," kua meinga hei Ture, ka ahei te Kawana i runga i te Ota a tona Kaunihera, ki te kape atu kia kua e pangia e nga tikanga o te tekiona tahi rau tahi-tekau-ma-whitu o "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1894" (ka kua i muri ake nei ko "taua Ture"), mo tetahi wa poto, wa roa ranei, i runga ano i nga ritenga me nga tikanga me nga here e ata whakaaturia ana i roto i taua ota, tetahi whenua, tetahi paanga, whai taketanga ranei ahakoa kei hea e takoto ana, e ekengia ana e te mana o taua tekiona; a ka ahei hoki ia ki te kape pera atu i tetahi whenua mo te taha anake ki te tangata kei a ia e rihi ana taua whenua, mo tetahi atu tangata ranei e nobo whai-tikanga ana i runga i tetahi whenua kua whakapaia e ia, kua utua ranei e ia he moni ki nga tangata Maori no ratou taua whenua hei rihi hei hoko ranei i taua whenua i mua atu i te mananga o taua Ture: Engari kua te Ota a te Kaunihera, i whakaputaina i raro i nga tikanga o tenei tekiona, e whai mana kia pau ra ano nga marama e rua i muri iho i te ra i panuitia ai ki roto ki te *Gazette*: Engari hoki ko ia tuku i mahia i whakaotia ranei i raro i nga tikanga o tenei tekiona me ata whakamana e te Kooti i raro i nga tikanga o te rima-tekau-ma-teru o nga tekiona o taua Ture:

A notemea kua puta te kupu a te Poari Takiwa Whenua Maori o Aotea, i te tekau-ma-iwa o nga ra o Hepetema, kotahi mano e iwa rau ma whitu, i tae mai nei i te waru o nga ra o Oketopa, kotahi mano e iwa rau ma whitu, whakaatu mai ki te Kawana, he mea pai kia kapea tera poraka tera wahi whenua ranei e mohiotia ana ko Raketapauma 1H, kia kua e pangia e nga tikanga o tekiona tahi rau tahi-tekau-ma-whitu o "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1894," he mea kia taea ai taua whenua te rihi:

Na reira, ko His Excellency te Kawana o te Tomioniona o Niu Tireni, i runga i te whakahaerenga me te whakatutukitanga i nga kaha me nga mana kua whakawhiwhia nei ki a ia e tekiona wha o "Te Ture Whakatikatika i nga Ture Whenua Maori, 1895," i runga hoki i te kupu tohutohu me te kupu whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tomioniona, tenei ka kape kia kua ai e tau nga tikanga o tekiona tahi rau tahi-tekau-ma-whitu o "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1894," ki runga ki tera poraka ki tera wahi whenua ranei e mau nei te whakaaturanga i roto i te Kupu Apiti ki tenei, he mea kia taea ai taua whenua te rihi mo nga tau e rua-tekau-ma-tahi.

KUPU APITI.

KAROA tera pihi tera wahi whenua ranei kei roto i te Takiwa Ruri o Maungakaretu, Takiwa Whenua o Werengitana, tona nui e 644 nga eka, nui ake iti iho ranei, e whai ake nei nga rohe: Ki te rawhiti-ma-raki ko Raketapauma Nama 111, he raina e ahu ana 344° 48' 20", e 7694.4 nga riniki; ki te tonga he raina e ahu ana 113° 45', e 817.2 nga riniki; he raina e ahu ana 60° 32', e 812.1 nga riniki; he raina e ahu ana 68° 21', e 953 nga riniki; he raina e ahu ana 58° 55', e 423.6 nga riniki; ka rere i waenga pu o te au o Mangoiwa Awa, he raina e ahu ana 129° 17', e 641 nga riniki; he raina e ahu ana 204° 34', e 531.1 nga riniki; he raina e ahu ana 81° 49', e 659.3 nga riniki; he raina 149° 22', e 781.2 nga riniki; he raina e ahu ana 45° 8', e 286.2 nga riniki; he raina e ahu ana 115° 14', e 365.5 nga riniki; ka whati he raina e ahu ana 23° 39', e 545.8 nga riniki; he raina e 50° 56', e 423.2 nga riniki; he raina e ahu ana 36° 52', e 381.5 nga riniki; he raina e ahu ana 67° 10', e 355.1 nga riniki; he raina e ahu ana 359° 44', 1010.8 nga riniki; he raina e ahu ana 80° 38', e 545.9 nga riniki; he raina e ahu ana 96° 9', 1112.5 nga riniki; he raina e ahu ana 92° 19', e 728.3 nga riniki; he raina e ahu ana 94° 3', 166.5 nga riniki; he raina e ahu ana 92° 30', e 443.4 nga riniki; he raina e ahu ana 50° 9', 1195.1 nga riniki; he raina e ahu ana 49° 31', 1408.3 nga riniki; he raina e ahu ana 49° 52', e 956.4 nga riniki; ki te rato-ma-tonga ko Raketapauma Nama 1D, he raina e ahu ana 318° 53' 20", e 4464.8 nga riniki; a ki te tuaraki ko Raketapauma Nama 1E, e 534.9 nga riniki, ko Raketapauma Nama 1F, he raina e ahu ana 56° 40' 90", 12649.8 nga riniki: nana ka nui atu ka iti iho ranei aua riniki: a ko taua pihi ko taua wahi whenua ranei he wahanga no tetahi poraka e mohiotia ana ko Raketapauma Nama 1H, kua uru ki roto ki te ota a te Kooti Whenua Maori i whakaputa ai i te wa i whakawakia ai te taitara i te 27 o nga ra o Hune, 1892.

ALEX. WILLIS,
Karaka o te Kaunihera, Whiriwhiri.

KO TE KAHITI O NIU TIRENI.

Whakataua Whenua ki te Poari Whenua Maori o Tairawhiti i raro i "Te Ture Whakanohonoho Whenua Maori, 1905."

PLUNKET, Kawana.

OTA A TE KAUNIHERA.

I te Tari o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te tekau-ma-ono o nga ra o Tihema, 1907.

Tu ana i reira:

KO TE RAITI HONORE SIR J. G. WARD, K.C.M.G., HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

NOTE MEA kua whakaritea e tekiona waru o "Te Ture Whakanohonoho Whenua Maori, 1905," mehemea tera tetahi whenua Maori kei roto i te Takiwa Whenua Maori o Tairawhiti, e whakaarohia ana e te Minita mo nga Mea Maori, kaore e rite ana kaore ranei e pai ana hei nohoanga mo nga Maori no ratou, ka ahei te Kawana i runga i tana Ota Kaunihera ki te whakaatu kua tau taua whenua ki te Poari mo taua takiwa hei *estate in fee simple in possession* (ara, me riro i te Poari te mana tuturu me te taitara o te whenua), i raro ano i nga taumabatanga i nga riana, me nga take tika katoa e pa ana ki taua whenua, kia puritia kia whakahaerea e te Poari hei painga mo nga Maori no ratou taua whenua i runga i nga tikanga o taua Ture:

A notemea ko te whenua e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei he whenua Maori kei roto i taua takiwa, a i runga i te whakaaro o te Minita mo nga Mea Maori kaore e rite ana e pai ana ranei taua whenua hei nohoanga mo nga Maori no ratou:

Na reira, ko His Excellency te Kawana o te Tomioniona o Niu Tireni, i runga i te whakahaerenga o nga kaha me nga mana katoa kua whakawhiwhia e te Ture kua huaina ake nei, a i runga hoki i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tomioniona, tenei ka panui ko taua whenua kua tau ki te Poari Whenua Maori o Tairawhiti hei *estate in fee-simple in possession* (ara, me riro i te Poari te mana tuturu me te taitara o te whenua), i raro ano i nga taumabatanga i nga riana me nga take tika katoa e pa ana ki taua whenua, kia puritia kia whakahaerea e taua Poari hei painga mo nga Maori no ratou i runga i nga tikanga o taua Ture.

KUPU APITI.

Katoa tera pihi tera wahi whenua ranei kei roto i te Takiwa Ruri o Mangatu, kei te Takiwa Whenua o Haaki Pei, tona nui e 60 nga eka e 3 nga ruuri 18 nga paati, nui ake iti iho ranei, e mohiotia ana ko Whatatutu Nama 1A, ara ko te whenua kua uru ki roto ki te tiwhikete taitara, Pukapuka 22, wharangi 296, o te Pukapuka-Rehita mo te Takiwa o Papati Pei.

ALEX. WILLIS,

Kai-tuhituhi o te Kaunihera Whiriwhiri.

Hei arai i nga Tuku Paraiweti katoa mo etahi Whenua Maori.

PLUNKET, Kawana.

OTA A TE KAUNIHERA.

I te Tari o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te rua-tekau o nga ra o Tihema, 1907.

Tu ana i reira:

KO TE RAITI HONORE SIR J. G. WARD, K.C.M.G. HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

I runga i te tono a te Komihana e huaina nei i roto i tekiona 10 o "Te Ture Whakanohonoho i nga Whenua Maori, 1907," a i runga i te whakahaerenga o te mana mo tenei mahi kua whakawhiwhia nei ki a ia e taua tekiona:

Ko His Excellency te Kawana o te Tomioniona o Niu Tireni, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tomioniona, tenei ka arai mo te wa kotahi tau, timata atu i te ra i tuhia ai tenei Ota Kaunihera, i nga tuku paraiweti katoa mo nga whenua Maori e mohiotia ana ko Tauwhareparae Nama 1B me 1F, kei Tolaga Bay (Uawa), Takiwa Whenua o Kihipane.

J. F. ANDREWS,

Mo te Karaka o te Kaunihera Whiriwhiri.

PANUITANGA KOOTI WHENUA MAORI.

TONO KIA WHAKAPUTAINA HE TIWHIKETE I RARO I TEKIONA 55, WHAKATUTURU TUKU.

Tari o te Kai-rehita, Akarana, 21 o Tihema, 1907.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai kua tukua mai he tono ki tetahi Kai-whakawa o te Kooti kia whakaputaina he tiwhikete i raro i nga tikanga o tekiona 55 o "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1894," whakatuturu i te tuku e mau nei te whakaaturanga i raro iho nei. Ko nga kupu whakaha katoa ki te whakaputanga o taua tiwhikete me tuku mai ki abau i roto i nga ra tekau-ma-wha i muri mai i te ra i perehitia ai tenei panui.

[Akarana, Tekiona 55, 1907-16.]

Na A. H. HORANA, Kai-rehita.

TE TUKUNGA I WHAKAHUATIA I RUNGA AKE NEI.

Nama.	Te Ahua o te tuku.	Te ra i hainatia ai.	Te ingoa o te whenua.	Nga ingoa o nga tangata e whai tikanga ana ki aua whakahaerenga.
17	He hoko (C.A. 1907-68) ..	14 onga ra o Tihema, 1907	Puketarata Nama 13A	Annetta Ramsay, ara Aneta Horana, kia William Matthew Ross.

KOOTI WHAKAWA TUARUA KI ROTORUA A TE 10 O NGA RA O HANUERE, 1908.

Tari Kooti Whenua Maori, Akarana.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whakawa Tuarua ki Rotorua a te 10 o nga ra o Hanuere, 1908, ki te whakaoti i nga rarangi ingoa o nga tangata no ratou a Okataina Poraka, i te mea hoki ko nga piira e pa ana ki taua whenua kua oti noa atu te whakahaere e te Kooti, Na reira, ko nga tangata katoa e whai take ana me haere ki reira a taua ra.

I tuhia i tenei te 20 o nga ra o Tihema, 1907.

Na A. H. HORANA, Kai-rehita.

[Akarana, 1907-52.]

KOOTI WHENUA MAORI KI AKARANA A TE 13 O NGA RA O HANUERE, 1907.

Tari Kooti Whenua Maori, Akarana.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Akarana a te 13 o nga ra o Hanuere, 1908, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei, he mea tuku mai ki te Kai-rehita, ki te uiui hoki i nga tikanga o etahi atu mea i whakatakotoria tikatia mai ki te aroaro o te Kooti.

I tuhia i tenei te 18 o nga ra o Tihema, 1907.

Na A. H. HORANA, Kai-rehita.

[Akarana, 1907-50.]

KUPU APITI.

TONO WHAKAWA TAKE PAANGA.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Nga rohe.
HE TONO TENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE KOOTI.			
1	Miraka Kino, Hone Paama (na o raua roia na Fred Earl), (1510-1, 9/108)	Rangiahua, 150 eka; Mahuki, 180 eka; Otaku (Motutaiko), i te takiwa o Piki-Paria (Mapi Nama 5429)	He moutere kei te takutai hauauru o Piki-Paria.

TONO WHAKAWA WEHEWHE.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.
HE TONO TENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE KOOTI.		
2	Maata Wi Ututangata Taipua, Wiremu Taipua, me Raiha Wiremu Taipua (1496-10, 4/155)	Te Huruhi Nama 5.
3	Te Hibi Rawiri me etahi atu (1014-53, 4/129)	Waikaka Nama 2c.
4	Merea Warere, Kino Henare, Kiri Ngautoko, Rangianewa Henare, me etahi atu (1014-54, 4/130)	Waikaka C Nama 2.
5	Tukua te Rauoha (1028-6, 4/127)	Waitakaruru Nama 4c.
6	Te Urikaraka te Waero me etahi atu (1010-56, 4/138)	Paremata Nama 1c (Waitakaruru Nama 1c).
7	Tupawhero Ripikoi me etahi atu (1254-46, 5/30)	Pouarua-Pipiroa Nama 3b.
8	Hone Hiroa Tamihana, Whanga te Katipa, Hone Ngatara, me Matehaere te Ruatoto (T. R. Hughen mo nga kai-tono), (1014-66, 5/1)	Waikaka C Nama 2c.
HE TONO HOU TENEI.		
9	Te Paea Paro (na ona roia na Earl raua ko Kent), (40A-13, 1/23)	Rota 238, Tekiona 16, Takiwa o Akarana (Puka-puka)

TONO WHAKATU KAI-BIHWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te tangata kua mate.
HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE KOOTI.			
10	Parepumai (1019-8, 12/53)	Hoetainui North Nama 5a North	Hone te Kuti.
11	Parepumai (994-6, 12/54)	Te Muri-o-Puhirua B	Hone te Kuti.
12	Parepumai (991-5, 12/55)	Te Huehue B	Hone te Kuti.
13	Parepumai (998-1, 12/55)	Te Paiwai B	Hone te Kuti.
HE TONO HOU ENEI.			
14	Taamirangi Mahora (7A-1, 2/8)	Mangere, Rota 47	Mahora Raniera.
15	Taamirangi Mahora (413W-10, 11/81)	Onewhero, Rota 78	Mahora Raniera.
16	Amiria Nutana (710KW-3, 13/66)	Pirongia West Nama 2, Tekiona 2	Wetini Mahikai.
17	Taamirangi Mahora (1483H-10, 14/77)	Koheroa, Rota 86	Manahi Hokai.
18	Te Hira Pateoro 26A-6, 2/8)	Te Karaka Nama 2	Whakaruku Paraihe.

KO TE KAHITI O NIU TIRENI.

TONO KIA KIMIHIA NGA HEA KOA RIRO I TE KARAUNA.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.
19	Te Hon. Robert McNab, Minita mo nga Whenua (1059-84, 5/44)	Kaikahu Nama 2.

TONO I RARO I TEKIONA 65 O "TE TURE KOOTI WHENUA MAORI, 1894," KIA WEHEA HE WHENUA MOTUHAKA MO TE KAI-TONO, HEI WHAKAHEA MO NGA MONI RURI.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te nui o nga Moni hei utunga.
20	P. E. Cheal (1019-11, 4/293)	£ s. d.
21	P. E. Cheal (1019-11, 4/293)	7 4 1
22	P. E. Cheal (1020-90, 4/295)	8 13 5
23	P. E. Cheal (1020-41, 4/296)	7 13 1
24	P. E. Cheal (1024-12, 4/297)	7 13 0
25	P. E. Cheal (1253-23, 4/298)	13 2 8
26	P. E. Cheal (1253-24, 5/1)	11 19 7
27	P. E. Cheal (1018-12, 5/47)	12 2 5
		Hoeotainui North Nama 5A	24 9 10
		Hoeotainui North Nama 5B	
		Hoeotainui North Nama 6A	
		Hoeotainui North Nama 6B	
		Hoeotainui South Nama 4B	
		Hapuakohe A Nama 1 (Parihi o Taupiri, Tekiona 474A Nama 1)	
		Hapuakohe C (Parihi o Taupiri, Tekiona 474c)	
		Hoeotainui North Nama 4	

TONO KIA MAHIA E TE KOOTI HE OTA MO NGA MONI HEI UTU MO NGA RURI KAHORE ANO KIA WHAKAHEA.

Nama.	Te ingoa o te Kai-ruri.	Te ingoa o te whenua.	Nga eka.	Te nui o nga moni.
HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE KOOTI.				
28	Peter Edward Cheal (1018-11, 5/105)	E. R. P.	£ s. d.
29	Peter Edward Cheal (1185-8, 5/125)	118 3 13	24 9 10
30	Peter Edward Cheal (1363-5, 5/126)	318 3 0	33 0 8
31	Peter Edward Cheal (1019-16, 5/126)	1,000 0 0	6 15 0
		670 1 10	45 8 10
HE TONO HOU TENEI.				
32	Peter Edward Cheal (1182-48, 5/131)	457 0 0	29 16 0

TONO KIA WHAKATUTURUTIA NGA TUKUNGA WHENUA.

Nama.	Te Ahua o te tuku.	Te ra i hainatia ai.	Te ingoa o te whenua.	Nga ingoa o nga tangata e whai tikanga ana ki taua whakahaerenga.
HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE KOOTI.				
33	He hoko (C.A. 1906-99)	.. 4 o nga ra o Oketopa, 1906	Rota 36 me 37 o Tekiona 1, Taone o Opo-tiki	Ernera Webb ki a Edmund A. Parkinson
34	He mokete (C.A. 1907-18)	.. 11 o nga ra o Aperira, 1907	Opuatia Nama 6A	Ewe Honua ki a John Muir.
HE TONO HOU ENEI.				
35	He hoko (C.A. 1907-28)	.. 26 o nga ra o Aperira, 1907	Poroti Nama 5	Te Ratahi Nopera Hoera ki a Samuel Rawnsley.
36	He hoko (C.A. 1907-30)	.. 24 o nga ra o Oketopa, 1907	Waingunguru Motu	Keapa Baharuhi me etahi atu ki a Te Watene Taiwhakaea.
37	He riihi (C.A. 1907-44)	.. 5 o nga ra o Aperira, 1907	Torehine Nama 95N	Makoare te Ahoroa raua ko Huihana Rangitua ki a George Loram.
38	He hoko (C.A. 1907-61)	.. 1 o nga ra o Nowema, 1907	Rota 19, Parihi o Waimana	Ngaheue te Ihuwai ki a Patrick Comiskey.
39	He hoko (C.A. 1907-62)	.. 29 o nga ra o Hurae, 1907	Wahi o Pautouto Nama 2A	Kaio Otene raua ko Puhitahi ki a Thomas Mahon Minchin.
40	He hoko (C.A. 1907-63)	.. 19 o nga ra o Aperira, 1905	Ohoupa Nama 2B	Tohi Watane ki a John Causley.
41	He hoko (C.A. 1907-64)	.. 19 o nga ra o Aperira, 1905	Ohoupa Nama 1B	Kihana Watana ki a John Causely.
42	He hoko (C.A. 1907-67)	.. 5 o nga ra o Tihema, 1907	Rota 47, Mangere	Tami Rangi Mahora ki a George Randell.

TONO I RARO I TE WAHANGA-TEKIONA (3) O TEKIONA 14 O "TE TURE KOOTI WHENUA MAORI, 1894," KIA WHAKAWHITIA NGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Nga ingoa o nga whenua e meatia ana kia whakawhitia.
43	{ Watarauhi Takanini, Te Mahia Takanini, Oriwia Takanini, ratou ko Andrew Anderson (kai-tiaki mo Te Wirihana Takanini), (18A-2, 1/21) (Henare Kaihau (16A-2, 121).. .. .	{ Whatapeka. Puhitahi.

TONO KIA WHAKAPUTAINA HE TIWHIKETE I RARO I TE TEKIONA 55, WHAKATUTURU TUKU.

Tari o te Kai-rehita, Poneke, 7 o Hanuere, 1908.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai kua tukua mai nga tono ki tetahi Kai-whakawa o te Kooti kia whakaputaina nga tiwhikete, i raro i nga tikanga o tekiona 55 o "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1894," whakatuturu i nga tuku e mau nei te whakaaturanga i raro iho nei. Ko nga kupu whakaha katoa mo te whakaputanga o aua tiwhikete me tuku mai ki ahau i roto i nga ra tekau-ma-wha i muri mai i te ra i perehitia ai tenei panui.

[Poneke, Tekiona 55.]

Na TE WARAHU, Kai-rehita

NGA TUKUNGA I WHAKAHUATIA I BUNGA AKE NEI.

Mama.	Te Ahua o te tuku.	Te hainatia ai.	Te ingoa o te whenua.	Nga ingoa o nga tangata e whai tikanga ana ki taua whakahaere.
1	He hoko (1907-181)	.. 18 o nga ra o Tihema, 1907	Urnoakakite Nota Nama 1	Ngahui Hemara ki a Basil Burch.
2	He hoko (1907-180)	.. 13 o nga ra o Tihema, 1907	Eparahma F me E ..	Edward Bibby raua ko William Thomas Prentice ki a William Murray.
3	He hoko (1907-178)	.. 21 o nga ra o Tihema, 1907	Ngatarabanga Nama 1d	Miriamana Hohepa, Whare ranei, ki a Mary Frances Willoughby.

Panuitanga i nga Ingoa o nga Tangata kua Whakaingoaia hei Komiti mo tetahi Whenna kua Whakakaporeihanatia.

I ROTO I TE KOOTI WHENUA MAORI O NIU TIRENI, TAKIWA O AKARANA.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ko nga tangata e mau nei o ratou ingoa i te rarangi tuarua o te Kupu Apiti i raro iho nei, kua whakaingoaia kia pootitia ratou hei komiti whakahaere i nga tikanga mo te poraka whenua e mau nei te ingoa i te rarangi tuatahi.

I tuhia ki Akarana, i tenei te 17 o nga ra o Tihema, 1907.

Na A. H. HORANA, Kai-rehita.

KUPU APITI.

Te Ingoa o te Poraka.	Nga Ingoa o nga Tangata kua Whakaingoaia.
Whitikau 3A Nama 3	.. { Wetini Taku. Te Makarini. Honatana Porikapa. Rihimona Rehua. Pita Ranapia.

Panuitanga i nga Ingoa o nga Tangata kua Whakaingoaia hei Komiti mo etahi Whenua kua Whakakaporeihanatia.

I ROTO I TE KOOTI WHENUA MAORI O NIU TIRENI, TAKIWA O KIHIPANE.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ko nga tangata e mau nei o ratou ingoa i te rarangi tuarua o te Kupu Apiti i raro iho nei, kua whakaingoaia kia pootitia ratou hei komiti whakahaere i nga tikanga mo te poraka whenua e mau nei te ingoa i te rarangi tuatahi.

I tuhia ki Kihipane, i tenei te 18 o nga ra o Tihema, 1907.

Na HERORA KAA, Kai-rehita.

KUPU APITI.

Te ingoa o te Poraka.	Nga Ingoa o nga Mema o te Komiti.
Kahaatureia Nama 2c	.. { Rapata te Waha. Niwa Waerea. Tere Wairea. Wi Pani. Tepora te Mano.

Nohoanga o te Komihana Whenua Maori ki Nepia, Whanganui, me Otorohanga.

Rotorua, 7 o January, 1908.

HE whakaatu tenei ka noho te Komihana Whenua Maori ki nga kainga a nga ra kua huaina i raro nei ki te whakahaere i nga mahi e ata whakaaturia nei:—

Ki te Whare Kooti, Nepia, a te Paraire, te 7 o nga ra o Pepuere, 1908, i te 10 o nga haora i te ata.

Nga Mahi.—Ki te whakatau i te wahi o Waimarama Poraka e riihitia ki a Gertrude Ellen Meinertzhagen, i runga i nga ritenga o tekiona 46 o "Te Ture Whakaiterite Kereme Whenua Maori Whakatikatika i nga Ture, 1907."

Ki te Whare Kooti, Whanganui, a te Mane, te 10 o nga ra o Pepuere, 1908, i te 2 o nga haora i te awatea.

Nga Mahi.—Ki te whakahaere i nga whenua katoa i roto i te Takiwa o Whanganui.

Ki Otorohanga, a te Taite, te 20 o nga ra o Pepuere, 1908, i te 10 o nga haora i te ata.

Nga Mahi.—Ki te whakahaere i nga whenua katoa o roto i te Rohe Potae ("King"-country).

ROBERT STOUT (ROPATA TAUTE),
Tiamana.

WHAKAHAERE WHENUA MAORI.

Huinga o te Poari Whakahaere Whenua Maori o te Takiwa o Tai-Rawhiti.

Kihipane, 14 o Tihema, 1907.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ko te take e whakahuatia ana i roto i te Kupu Apiti kua tuhia i raro nei, ka uiuia a te huinga o te Poari Whakahaere Whenua Maori o te Takiwa o Tai-Rawhiti ki Kihipane a te Wenerai, te 8 o nga ra o Hanuere, 1908, a muri tata atu ranei ina watea i etahi atu o ona raruraru.

[1907-12.]

Na T. W. PORTER, Perehitini.

KUPU APITI.

TONO KIA TUKUA ATU HE KUPU WHAKAAE KI TE KAWANA KIA WETEKIA NGA HERE.

Mana.	Nama o te Pukapuka.	Kai-ono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tuku.
1	T. 1907/361	Eraihia Matahiki	Tokomaru K Nama 4A.. .. .	Kia abei ai te kai-tuku mokete te whakahaere i te mana hoko i raro i tetahi mokete.

Huinga o te Poari Whakahaere Whenua Maori o te Takiwa o Aotea.

Whanganui, 4 o Hanuere, 1908.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ko nga take e whakahuatia ana i roto i te Kupu Apiti kua tuhia i raro nei, ka uiuia a te huinga o te Poari Whakahaere Whenua Maori o te Takiwa o Aotea ki Whanganui a te Turai, te 21 o nga ra o Hanuere, 1908, a muri tata atu ranei ina watea i etahi atu o ona raruraru. Ko nga tono katoa e pa ana ki nga whenua kei te taha tonga o Pamutana Nota ka nukuhia kia uiuia ki Poneke a tetahi ra ka panuitia a muri nei.

Na THOS. W. FISHER (TE PIHA), Perehitini.

KUPU APITI.

TONO KIA WHAKAAETIA NGA RIHI.

Mana.	Nama o te Pukapuka.	Kai-ono.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Kai-tuku Rihi.
1	A. 1907/285	R. Ross raua ko J. Ross (na to raua roia na C. E. Mackay)	Maraekowhai Whenua Rahui
2	A. 1907/290	Percy R. Siggs (na tona roia na C. E. Mackay)	Aorangi 3G Nama 1 (tetahi wahi)	Taitoko Mahuri me tetahi atu.
3	A. 1907/292	W. H. Caines (na ona roia na Borlase raua ko Saunders)	Te Tuhi 4c Nama 1A	Raita Tukia me etahi atu.
4	A. 1907/293	John Gilchrist (na ona roia na Bullock raua ko Currie)	Awarua 4c Nama 9D.. .. .	Paki Potaka.
5	A. 1907/300	Roderick McDonald (na tona kai-whakahaere na J. M. Fraser)	Horowhenua XI B Nama 36, 2LC, me 2LD	Wirihana Hunia me etahi atu.

TONO KIA TUKUA ATU HE KUPU WHAKAAE KI TE KAWANA KIA WETEKIA NGA HERE.

Mana.	Nama o te Pukapuka.	Kai-ono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tuku.
6	A. 1907/287	W. H. Field raua ko Mapuna te Tuhi (na o raua roia na Field, Luckie, ratou ko Toogood)	Ngarara West A Nama 76B	He hoko.
7	A. 1907/291	Joshua Prosser raua ko Matenga te Hiko (na to raua roia na C. B. Morison)	Pukerua 3G (tetahi wahi) He hoko.
8	A. 1907/294	A. Mackay raua ko Wikitoria te Kamaru (na o raua roia na Bell, Gully, Bell, ratou ko Myers)	Whareroa Nama 4 He hoko.
9	A. 1907/299	P. L. Arcus raua ko Hori Wi Maibi	Motukawa 2B Nama 15B	He hoko.
10	A. 1907/285	Christina Prouse (na tona kai-whakahaere na Grey Phillips)	Horowhenua 3E Nama 2, Whanga 10	He hoko.

PANUITANGA.

PEEKE TIAKI MONI I Nga Poutapeta.

1. **E** TUWHERA ANA he Peeke Tiaki Moni i ia ra i ia ra mo te mahi tango moni mo te mahi utu moni hoki i te nuinga o nga Poutapeta Whakaputa Ota Moni i Niu Tireni, i roto i nga haora i whakahaerea ai te mahi mo nga ota moni.
 2. Ko te moni hua e riro ana i te Kai-tuku Moni e £3 10s. i roto i te £100 mo nga moni tae atu ki te £300 e tukua ana e ia ki te peeke pera takoto ai, ki te neke ake nga moni i tukua peratia i te £300 tae atu ki te £600, ka heke iho te moni hua ki te £3 i roto i te £100. Kaore e utua ana he moni hua mo nga moni i neke ake i te £600 o te kaute kotahi.
 3. E tino tau ana ki runga ki te Kawanatanga tonu te tikanga mo te utu hohoro i nga moni kua tukua e nga Kai-tuku Moni ki aua peeke takoto ai.
 4. Ka ahei te Kai-tuku Moni ki tetahi Peeke Tiaki Moni a te Poutapeta, ki te tuku moni ki etahi atu o nga peeke pera i roto i taua Takiwa Poutapeta takoto ai, ka ahei ano hoki ia ki te tango mai i tana moni i roto i tetahi Peeke Tiaki Moni i te Poutapeta i roto i te takiwa na e marama ana hei tononga atu mana.
 5. E kore rawa e whakina nga ingoa o nga Kai-tuku Moni ki nga Peeke Tiaki Moni i nga Poutapeta, te nuinga ranei o nga moni i tukua atu e ratou ki te peeke takoto ai.
 6. Ka ahei nga tamariki ki te tuku moni ki te peeke pera takoto ai, ka ahei ranei kia tukua he moni ki te peeke i runga i o ratou ingoa. Ki te maha atu o ratou tau i te whitu nga tau ka pena ano te tikanga mo ratou me te tikanga e whakahaerea atu ana ki te hunga kua pakeke; engari ia e kore nga tamariki pera e ahei te tango atu i aua moni kia tae ra ano o ratou tau ki te whitu nga tau.
 7. Ka ahei kia whakatuwheratia he Kaute Tukunga Topu i runga i te ingoa o te hunga tokorua, maha atu ranei mo te taha ki a ratou, mehemea e hara ratou i te Kai-tuku Moni i runga i te tikanga topu, motuhake ranei.
 8. Ko nga tono katoa e pa ana ki te tikanga whakahaere i te mahi o nga peeke Tiaki Moni i nga Poutapeta, me nga utu ki aua tono, e puta utu-kore ana i roto i te meera.
 9. Ki te hiahia te tangata kia whakamaramatia atu etahi atu kupu mo runga i te mahi whakahaere i nga Peeke Tiaki Moni, ka taea tena te tono atu ki te Rangatira o tetahi Poutapeta, te tono atu ranei ki.

TE HEKERETARI,
I te Tino Poutapeta, i Poneke.

Te Tino Poutapeta,
1 o Hanuere, 1907.

PANUITANGA.

HE whakaatu tenei kia mohiotia ai ka taea nga pukapuka kua whakahuatia i raro iho nei te tono atu i te Kai-ta a te Kawanatanga, i Poneke, ina tae mai te utu e tika ana, e pai ana te tuku Pane Kuini mai, noti o te Poutapeta, Ota Moni ranei.

Me ata whakaatu mai hoki te Poutapeta e tata ana ki te kainga ina ka tuhia mai te pukapuka ki te Tari o te Kai-ta a te Kawanatanga:--

- Te Pukapuka o nga Ture e pa ana ki te Iwi Maori, o te tau 1886. Ko te utu, 1s.
- Te Pukapuka o nga Ture e pa ana ki te Iwi Maori, o te tau 1892. Ko te utu, 1s.
- Te Pukapuka o nga Ture e pa ana ki te Iwi Maori, o te tau 1893. Ko te utu, 2s.
- Te Pukapuka o nga Ture e pa ana ki te Iwi Maori, o te tau 1896. Ko te utu, 2s.
- Te Pukapuka o nga Ture e pa ana ki te Iwi Maori, o nga tau 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906. Ko te utu mo ia pukapuka mo ia pukapuka pera mo ia tau, 1s.
- Te *Kahiti* Rarangi Ingoa o nga tangata i wehea nei he rahui mo ratou i roto i te Poraka o Waimarino. Ko te utu, 1s.
- Nga Korero Paramete, 1881, tae mai ki naianei. Ko te utu mo ia pukapuka mo ia pukapuka pera mo ia tau, 6d.
- Te Ora mo te Maori: na Hemi Henare Popi. Ko te utu, 1s.
- Te Pukapuka Rarangi Ingoa o nga Tangata o ia wawahanga o ia wawahanga o Te Awarua Poraka, whakaatu hoki i nga hea o ia tangata o ia tangata. Ko te utu, 10s.
- Nga Taita Korero Whakapapa a te Maori me nga Karakia o Nehe: na Hone Waiti i mahi. Pukapuka Tua-ono. Ko te utu, 7s. 6d.
- Te Tiriti o Waitangi: he tino taura tenei. Ko te utu, 5s.
- Nga Huarahi-whakahaere o te Kooti Whenua Maori: he mea ta ki te reo Maori. Ko te utu, 1s.
- Huarahi-whakahaere Apiti atu ki nga Huarahi-whakahaere o te Kooti Whenua Maori. Ko te utu, 6d.
- Karakia mo te Ra (te 20 o nga ra o Hune) i whiwhi ai te Kuini i te Karauna o Ingarangi. Ko te utu, 6d.
- Nga Tikanga-whakahaere i raro i Wahi II o Wahanga 11 o "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1894": he mea ta ki te reo Maori. Ko te utu, 6d.
- Nga Huarahi-whakahaere i raro i nga tikanga o "Te Ture Taone Maori, 1895." Ko te utu, 6d.
- Ko te Haerenga o te Manene: I tuhia e Hone Paniana. Ko te utu, 1s.

I taia i runga i te Mana o te Kawanatanga o Niu Tireni, e HOANI MAKAE, Kai-ta a te Kawanatanga, Poneke.